

Věc T-409/09

Evropaiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE

v.

Evropská komise

„Mimosmluvní odpovědnost – Veřejné zakázky na služby – Odmítnutí nabídky uchazeče – Zrušení rozhodnutí rozsudkem Tribunálu – Promlčení – Lhůta z důvodu vzdálenosti – Žaloba, která je zčásti nepřijatelná a zčásti zjevně postrádá jakýkoliv právní základ“

Usnesení Tribunálu (prvního senátu) ze dne 22. června 2011 II - 3769

Shrnutí usnesení

1. *Žaloba na náhradu škody – Mimosmluvní odpovědnost – Promlčecí lhůta*
(Statut Soudního dvora, čl. 46; jednací řád Tribunálu, čl. 102 odst. 2)
2. *Mimosmluvní odpovědnost – Podmínky – Skutečná a určitá újma způsobená protiprávním aktem – Pojem – Ztráta příležitosti – Zahrnutí – Podmínky*
(Čl. 288 ES)
3. *Žaloba na náhradu škody – Mimosmluvní odpovědnost – Promlčecí lhůta – Počátek běhu*
(Statut Soudního dvora, čl. 46)

4. *Veřejné zakázky Evropské unie – Unijní mimosmluvní odpovědnost – Promlčecí lhůta – Počátek běhu*
(Statut Soudního dvora, čl. 46)

1. Lhůta z důvodu vzdálenosti se týká pouze procesních lhůt, a nikoliv promlčecí lhůty, jejímž uplynutím zaniká nárok na podání žaloby na určení mimosmluvní odpovědnosti, a která se tedy neprodlužuje o žádnou lhůtu z důvodu vzdálenosti. V tomto ohledu vycházejí pravidla promlčení, jimiž se řídí podávání žalob na určení unijní mimosmluvní odpovědnosti, ze striktně objektivních kritérií; jinak by hrozilo, že bude narušena zásada právní jistoty, o níž se opírají právě pravidla promlčení.

Procesní lhůty, jako jsou lhůty k podání procesních prostředků, a pětiletá promlčecí lhůta k podání žaloby na určení unijní mimosmluvní odpovědnosti, jsou lhůtami, které se povahově liší. Lhůty pro podání procesních prostředků totiž mají kogentní povahu a účastníci řízení a soud se jimi musí řídit, jelikož byly stanoveny za účelem zajištění jasnosti a jistoty právních situací. Unijnímu soudu tedy přísluší i bez návrhu přezkoumat, zda byl procesní prostředek podán ve stanovené lhůtě. Naproti tomu soud nemůže bez návrhu vznést důvod

vycházející z promlčení žaloby na určení mimosmluvní odpovědnosti.

Kromě toho promlčecí lhůta se přerušuje buď podáním žaloby u unijního soudu, nebo předložením předběžné žádosti poškozenou stranou příslušnému orgánu. V naposledy uvedeném případě k přerušení dochází pouze v případě, že po předložení žádosti je podána žaloba ve lhůtě stanovené podle článku 230 ES nebo případně článku 232 ES..

Každopádně se pro účely výpočtu promlčecí lhůty nerozlišuje podle toho, zda je příčinou přerušení běhu této lhůty podání žaloby nebo předložení předběžné žádosti. V tomto ohledu by použití lhůty z důvodu vzdálenosti vedlo k tomu, že k promlčení dojde na konci rozdílných časových úseků, podle toho,

zda se poškozená strana rozhodne obrátit přímo na unijní soud nebo předběžně na příslušný orgán. V důsledku takového rozdílu, který není stanoven ve statutu Soudního dvora, by uplynutí promlčecí lhůty záviselo na faktoru, který není objektivní, a bylo by také zvýhodňováno soudní řešení sporu oproti smírnému urovnání.

jednání Komise by dotčený podnik první zakázku získal. V systému zadávání veřejných zakázek má přitom zadavatel v rámci rozhodování o zadání zakázky široký prostor pro uvážení.

(viz body 47, 83–87)

(viz body 46, 56, 75–78)

2. Vznik unijní mimosmluvní odpovědnosti je vázán na splnění souboru podmínek, a sice podmínky protiprávnosti jednání vytýkaného orgánům, podmínky skutečné existence škody a podmínky existence příčinné souvislosti mezi tvrzeným jednáním a uplatňovanou škodou.

3. Promlčecí lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy jsou splněny všechny podmínky, na které je vázána povinnost náhrady škody, a zejména pak od okamžiku, kdy je škoda, která má být nahrazena, konkretizována. Ve sporech, které vzniknou z individuálních aktů, začíná běžet promlčecí lhůta od okamžiku, kdy se účinky uvedených aktů projeví vůči osobám, na které se vztahují.

Ke splnění jedné z těchto podmínek nedochází, jestliže není možné konstatovat jakoukoliv příčinnou souvislost mezi protiprávním odmítnutím nabídky uchazeče v rámci prvního zadávacího řízení a škodou, kterou tento uchazeč údajně utrpěl z důvodu ztráty příležitosti získat jiné zakázky v rámci řízení souvisejících s první zakázkou.

Nijak nezáleží na tom, zda poškozená osoba byla přesně a podrobně seznámena se skutkovými okolnostmi případu, jelikož znalost těchto okolností nepatří mezi podmínky, které musejí být splněny k tomu, aby promlčecí lhůta začala běžet.

Ztráta příležitosti získat následnou zakázku může být každopádně považována za skutečnou a určitou újmu pouze v případě, že by nebylo pochyb o tom, že v případě neexistence protiprávního

Pokud by tomu tak nebylo, došlo by k změně mezi procesním kritériem týkajícím se počátku běhu promlčecí lhůty a zjištěním, zda nastaly podmínky zakládající odpovědnost, o čemž v konečném výsledku může rozhodnout pouze soudce, jemuž byl spor předložen ke

konečnému posouzení věci samé. Jestliže by totiž doba promlčení žaloby na určení unijní mimosmluvní odpovědnosti začala běžet až ve chvíli, kdy by údajně poškozená strana nabyla osobní přesvědčení, že jí vznikla škoda, pak by okamžik promlčení uvedené žaloby závisel na osobním vnímání skutečné existence škody každou ze stran, což by bylo v rozporu s požadavkem právní jistoty nezbytným pro použití promlčecích lhůt.

(viz body 48, 50, 62, 64)

4. Podmínka existence určité újmy je splněna, je-li její riziko bezprostřední a je-li s dostatečnou jistotou předvídatelná, byť ji ještě nelze přesně vyčíslit, přičemž promlčecí lhůta může začít běžet až v okamžiku, kdy se finanční újma skutečně projeví. K tomu, aby promlčecí lhůta začala běžet, nezáleží na tom, zda unijní protiprávní jednání bylo konstatováno v rozhodnutí soudu.

V rámci zadávacího řízení však škoda, kterou odmítnutý uchazeč utrpí z důvodu nezískání zakázky nebo ztráty příležitosti jejího získání, vyplývá přímo a bezprostředně z rozhodnutí odmítajícího jeho nabídku, nezávisle na následném podepsání zvláštní smlouvy mezi unijním orgánem a vybraným uchazečem a na odůvodnění tohoto odmítnutí.

Skutečností, která zakládá nárok na podání žaloby na určení odpovědnosti v oblasti veřejných zakázek a kterou se projevuje škoda údajně způsobená odmítnutému uchazeči, je právě odmítnutí nabídky. Promlčecí lhůta tedy začíná běžet dnem, kdy se odmítnutý uchazeč osobně dozvěděl o odmítnutí své nabídky. Den zveřejnění oznámení o zadání zakázky v *Úředním věstníku* není v tomto směru určující.

(viz body 52, 61, 66, 68, 70)